Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1305/2013 for så vidt angår en særlig foranstaltning med henblik på at yde ekstraordinær midlertidig støtte fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) som reaktion på Ruslands invasion af Ukraine

(COM(2022) 242 final — 2022/0166 (COD))

(2022/C 365/11)

Hovedordfører: **Arnold PUECH D'ALISSAC**

Anmodninger om udtalelse	Rådet, 25.5.2022
	Europa-Parlamentet, 6.6.2022
Retsgrundlag	Artikel 42, artikel 43, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget på plenarforsamlingen	16.6.2022
Plenarforsamling nr.	570
Resultat af afstemningen	
(for/imod/hverken for eller imod)	188/0/3

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Ruslands invasion af Ukraine har betydelige negative konsekvenser for EU's landbrugs- og landbrugsfødevaresektor. EØSU er derfor tilfreds med, at Kommissionen har foreslået en ny supplerende støtteforanstaltning, som udvalget mener er absolut nødvendig, og opfordrer EU-institutionerne til hurtigst muligt at vedtage den.

1.2. Krigen i Ukraine tydeliggør landbrugsfødevaresektorens geostrategiske karakter og behovet for fødevaresikkerhed i Den Europæiske Union. Netop derfor er det altafgørende at understøtte likviditeten hos landbrugsbedrifter og SMV'er i landbrugsfødevaresektoren for at sikre deres økonomiske overlevelse i denne nye krisetid, der følger i kølvandet på covid-19-pandemien.

1.3. Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) imødekommer dog allerede de eksisterende finansieringsbehov og mellem- og langsigtede forpligtelser og bør ikke anvendes til at finansiere nødforanstaltninger. Eftersom nogle EU-lande allerede har opbrugt eller øremærket deres midler under ELFUL, mener EØSU, at Kommissionen bør finde en anden finansieringskilde uden for budgettet for den fælles landbrugspolitik for at gøre det muligt at gennemføre denne foranstaltning uden at reducere midlerne under ELFUL i de kommende år.

1.4. I betragtning af de ekstraordinære omstændigheder og behovet for en hurtig indsats mener EØSU endvidere, at Kommissionen bør afkorte fristen for udbetaling af støtte og forenkle kriterierne for støtteberettigelse.

2. **Resumé af Kommissionens forslag**

2.1. Kommissionen foreslår at ændre Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 ([1]) vedrørende Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og indsætte en ny artikel 39c med følgende titel: »Ekstraordinær midlertidig støtte til landbrugere og SMV'er, som er særlig hårdt ramt af virkningen af Ruslands invasion af Ukraine«.

2.2. Den foreslåede foranstaltning vil gøre det muligt for medlemsstaterne senest den 15. oktober 2023 at udbetale et engangsbeløb til de landbrugere og landbrugsfødevarevirksomheder, der har likviditetsproblemer som følge af Ruslands invasion af Ukraine og den heraf følgende stigning i inputomkostninger (energi, gødning og foder).

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 af 17. december 2013 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1698/2005 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 487).

2.3. Ifølge Kommissionens forslag er denne ekstraordinære økonomiske støtte forbeholdt landbrugere og SMV'er, der er aktive inden for mindst ét af følgende områder:

— cirkulær økonomi

— næringsstofforvaltning

— effektiv anvendelse af ressourcer

— miljø- og klimavenlige produktionsmetoder.

2.4. Det maksimale påtænkte støttebeløb er på 15 000 EUR pr. landbruger og 100 000 EUR pr. SMV.

2.5. Medlemsstaterne vil få mulighed for at anvende op til 5 % af deres midler fra ELFUL for perioden 2021-2022, hvilket svarer til et potentielt budget på 1,4 mia. EUR i EU.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. Krigen i Ukraine har i høj grad forværret situationen på markederne for landbrugsråvarer, som allerede var kriseramt inden den russiske invasion. Således er priserne på de vigtigste landbrugsinput fordoblet eller endda tredoblet i forhold til niveauet for et eller to år siden. Dette kommer oven i virkningerne af covid-19-pandemien.

3.2. Kommissionen fremlagde allerede i sin meddelelse af 23. marts 2022 ekstraordinære initiativer, der har til formål at beskytte fødevaresikkerheden og styrke fødevaresystemernes modstandsdygtighed. Den nuværende situation er imidlertid uden fortilfælde og kræver yderligere tiltag.

3.3. EØSU bifalder derfor Kommissionens forslag, som delvis vil kunne afhjælpe likviditetsproblemerne hos de landbrugere og SMV'er, der har økonomiske vanskeligheder som følge af Ruslands invasion af Ukraine.

3.4. Forslaget er en velkommen supplerende reaktion fra Kommissionens side, der skal styrke EU's fødevaresikkerhed og afbøde stigningen i inputomkostningerne, der er uden fortilfælde.

3.5. EØSU bakker op om den foreslåede foranstaltning og finder det yderst vigtigt, at EU-institutionerne vedtager den så hurtigt som muligt.

3.6. Udvalget gør imidlertid Kommissionen opmærksom på, at udvalget har betænkeligheder ved finansieringskilden til foranstaltningen, tidsplanen for udbetalingerne, kriterierne for støtteberettigelse og risikoen for en overdreven administrativ byrde for støttemodtagerne.

Finansieringskilde

3.7. EØSU minder om, at ELFUL ([2]) — den anden søjle i den fælles landbrugspolitik — er det vigtigste finansielle instrument til udvikling af landdistrikterne. Som sådan yder den et vigtigt bidrag til den grønne omstilling i regionerne og i landbrugssektoren ved at øge modstandsdygtigheden over for klimaforandringer, støtte innovation og fremme bedrifternes konkurrenceevne.

3.8. ELFUL skal således bidrage til på lang sigt at løfte de udfordringer, som landdistrikterne står over for. Den bør navnlig gøre det muligt inden 2040 at nå de udviklingsmål, som Kommissionen fastsatte den 30. juni 2021 som led i sin langsigtede vision for landdistrikterne ([3]).

3.9. Hverken ELFUL eller den fælles landbrugspolitik generelt bør ses som en yderligere finansieringskilde til håndtering af nødsituationer. ELFUL imødekommer allerede de eksisterende finansieringsbehov og forpligtelser, der skal overholdes.

3.10. I mangel af en nøjagtig opgørelse af de budgetbevillinger og midler, der er til rådighed, er det samlede støttebeløb, der i realiteten vil kunne udbetales til støttemodtagerne, også meget hypotetisk.

3.11. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at komme med nøjagtige tal for, hvor mange midler der rent faktisk vil være til rådighed, og til at overveje andre finansieringskilder, som ikke påvirker ELFUL's mål eller evne til at opfylde disse.

([2]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020, EUT C 191 af 29.6.2012, s. 116.

([3]) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En langsigtet vision for EU's landdistrikter — Hen imod stærke, forbundne, modstandsdygtige og fremgangsrige landdistrikter i 2040.

Tidsplan for udbetalinger

3.12. Ifølge Kommissionens forslag skal der udbetales støtte til støttemodtagerne inden den 15. oktober 2023. EØSU mener, at disse udbetalinger kommer for sent i betragtning af de aktuelle bekymringer over indkomsterne for landbrugere og producenter i fødevarekæden.

3.13. Disse virksomheder står allerede i dag over for en lang række likviditetsproblemer. Mange landbrugere har behov for hurtig økonomisk støtte for at kunne opretholde deres aktiviteter. En udbetaling af ekstraordinær bistand ved udgangen af 2023 vil ikke kunne afhjælpe den nuværende akutte situation.

3.14. Derfor bør tidsplanen for udbetalinger afkortes mest muligt for at give landbrugere og SMV'er mulighed for at klare den nuværende stigning i produktionsomkostningerne.

Kriterier for støtteberettigelse

3.15. EØSU glæder sig over, at den økonomiske støtte, som Kommissionen har planer om at yde, først og fremmest er tiltænkt de hårdest ramte landbrugere og SMV'er, der udvælges på grundlag af kriterier, som skal være objektive og ikke-diskriminerende.

3.16. Ifølge Kommissionens forslag skal der kun ydes støtte til støttemodtagere, der er aktive inden for den cirkulære økonomi, næringsstofforvaltning, effektiv anvendelse af ressourcer eller miljøvenlige produktionsmetoder.

3.17. Disse yderligere kriterier vil undergrave hovedformålet med foranstaltningen, nemlig at hjælpe virksomheder og landbrugere, der er ramt af krigen i Ukraine. Desuden mener EØSU, at disse kriterier vil gøre det endnu mere kompliceret for støttemodtagere at søge om støtte.

3.18. Kriterierne for støtteberettigelse i forbindelse med krisebistand bør tværtimod forenkles for at undgå en administrativ byrde, der vil kunne afskrække potentielle støttemodtagere fra at søge om støtte hos de kompetente myndigheder.

3.19. EØSU mener, at de landbrugere, der allerede modtager direkte støtte under den fælles landbrugspolitik, og som rammes af Ruslands invasion af Ukraine, automatisk bør være berettiget til den ekstraordinære støtte, der finansieres via ELFUL.

3.20. Således vil den ekstraordinære støtte, som Kommissionen foreslår, være i tråd med de mål for miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed, der forfølges med den nye fælles landbrugspolitik. Samtidig vil man med dette system kunne undgå at tilføje nye kriterier, som skaber forvirring og kompleksitet. Den akutte situation gør det nødvendigt at gennemføre en pragmatisk solidaritetsforanstaltning over for de (af højere produktionsomkostninger eller kollapsende markeder) hårdest ramte virksomheder og landbrugere. Støtten til visse former for bæredygtig praksis, såsom støtten til den cirkulære økonomi, bør først og fremmest fremmes ved hjælp af særlige, fremtidssikrede instrumenter.

Bruxelles, den 16. juni 2022.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg